

Tartalom

Összefoglalás	3
1. Nemzetközi kitekintés	3
2. A kutatás, fejlesztés nemzetgazdasági szintű adatai.....	4
2.1. A vállalászási kutatóhelyek adatai.....	10
2.2. A felsőoktatási kutatóhelyek adatai	13
2.3. Az államháztartási kutatóhelyek adatai	16
3. Területi összehasonlítás	19

További információk, adatok (linkek)

Táblázatok

Módszertan

Elérhetőségek

Összefoglalás

- 2018-ban nemzetgazdasági szinten több mint 654 milliárd forintot fordítottak **kutatás-fejlesztésre**, ami a **bruttó hazai termék (GDP) 1,53%-át tette ki**.
- Az országos K+F-ráfordítás 76%-a, 495 milliárd forint a vállalkezési kutatóhelyeknél, további 13%-a (83 milliárd forint) a felsőoktatásban, 11%-a (71 milliárd forint) az államháztartási szektorba tartozó intézetek és egyéb költségvetési kutatóhelyeknél valósult meg.
- 2018-ban folytatódott a kutatóhelyek és a K+F-tevékenységet végzők tényleges létszámának emelkedése. **Országosan 3500 kutató-fejlesztő hely működött**, ami 12%-kal több, mint 2017-ben.
- **A kutatással foglalkozók száma meghaladta a 66 ezer főt**, számuk egy év alatt 5,5 ezerrel bővült. A kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó publikációs tevékenység keretében megjelent könyvek és könyvrészletek száma 10%-kal növekedett.

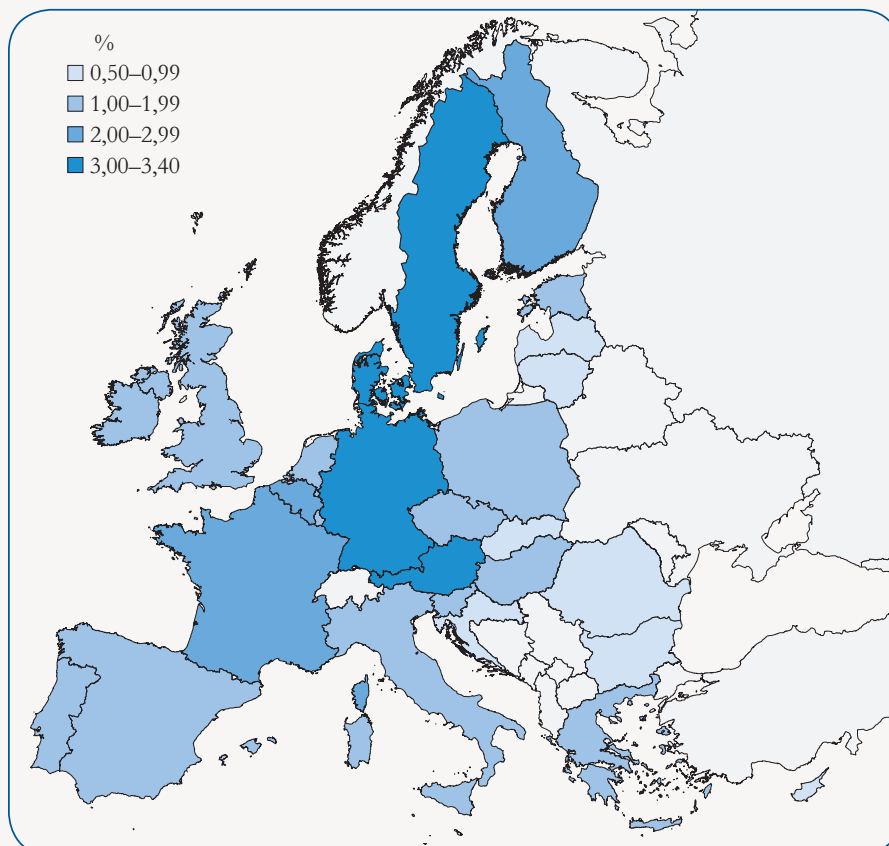
1. Nemzetközi kitekintés

2017-ben az Európai Unió tagországaiban a GDP-nek átlagosan 2,06%-át tették ki a K+F-ráfordítások. Magyarországon ez az arány 1,35% (2018-ban 1,53%) – az EU átlagánál 0,71 százalékponttal kevesebb – volt, amivel a tagországok rangsorában a 13. helyen álltunk. 2010 és 2017 között a hazai GDP-arányos K+F-ráfordításban öt hellyel javítottuk pozíciónkat. A 2017. évi arányokban jelentős különbségek tapasztalhatók a tagállamok között. Svédországban volt a legmagasabb (3,4%), és Romániában a legalacsonyabb (0,5%) a GDP-arányos K+F-ráfordítás.

A visegrádi országok az uniós átlag alatt teljesítettek, közülük csak Csehország mutatója (1,79%) volt magasabb a hazainál.

1. ábra

Az EU-tagállamok K+F-ráfordításai a bruttó hazai termék (GDP) százalékában, 2017

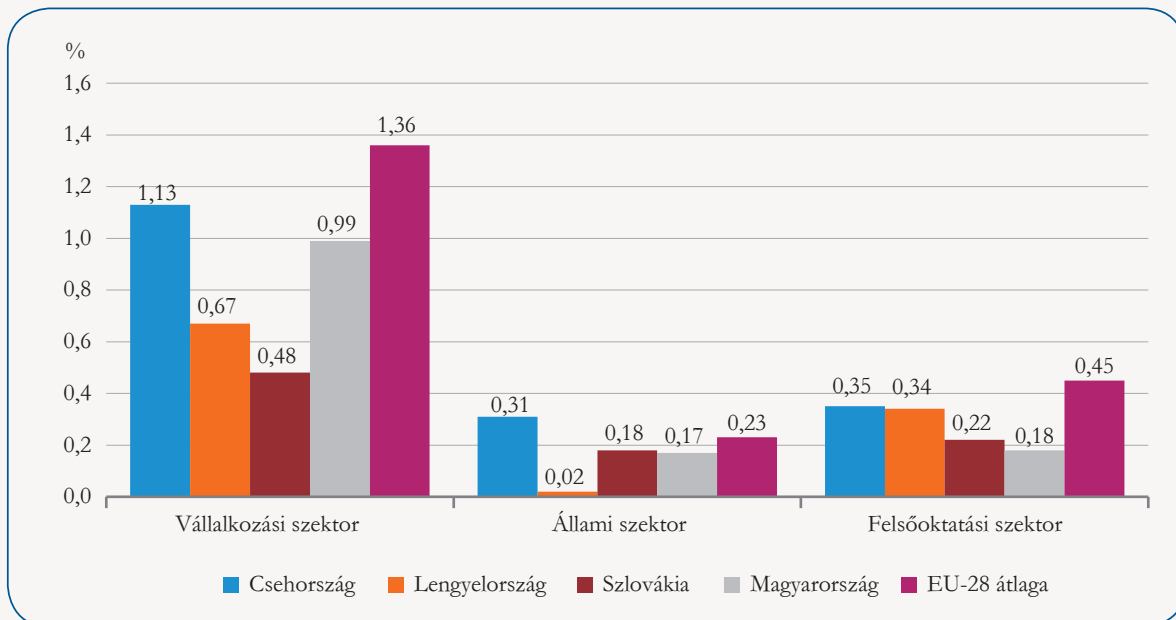

Forrás: Eurostat.

A hazai vállalati szektor GDP-arányos K+F-ráfordítása 2017-ben 0,99% volt, és mindössze 0,37 százalékponttal maradt el az EU-28 átlagától. Az uniós rangsor második harmadában álltunk Csehország és az Egyesült Királyság mögött a 12. helyen.

2. ábra

Az EU és a V4 országainak K+F-ráfordításai a bruttó hazai termék (GDP) százalékában szektorok szerint, 2017

Forrás: Eurostat.

2. A kutatás, fejlesztés nemzetgazdasági szintű adatai

Nemzetgazdasági szinten növekedtek a K+F-ráfordítások

2018-ban – előzetes GDP-adatokkal számítva – nemzetgazdasági szinten **a bruttó hazai termék (GDP) 1,53%-át** – több mint 654 milliárd forintot – **fordították kutatás-fejlesztésre**. A K+F-ráfordítások összege folyó áron számítva 27%-kal, a GDP-hez viszonyított aránya pedig 0,2 százalékponttal volt több a 2017. évinél. **A GDP-arányos mutató értéke 1990 óta nem volt ilyen magas**. Az adatok értékelésénél figyelembe kell venni, hogy 2018-tól – igazodva a nemzetközi módszertanhoz – a K+F-ráfordítások között szerepelnek az immateriális javak beszerzésére fordított összegek is¹. Az Európa 2020 stratégiához igazodva a 2013–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia² célkitűzései között szerepelt, hogy a kutatás-fejlesztésre fordított kiadások 2020-ra érik el a GDP 1,8%-át.

2018-ban az állami költségvetés K+F-előirányzatából³ 129 milliárd forint került kifizetésre K+F-célokra. Ennek 30%-át (39 milliárd forintot) az általános tudásszint fejlesztését szolgáló kutatásokra, további 23 milliárd forintot (18%) az ipari termeléssel és technológiával, 11 milliárd forintot (8,8%) a mezőgazdasággal, 19 milliárd forintot (15%) pedig az egészséggel kapcsolatos társadalmi-gazdasági kutatások végzésére fizettek ki.

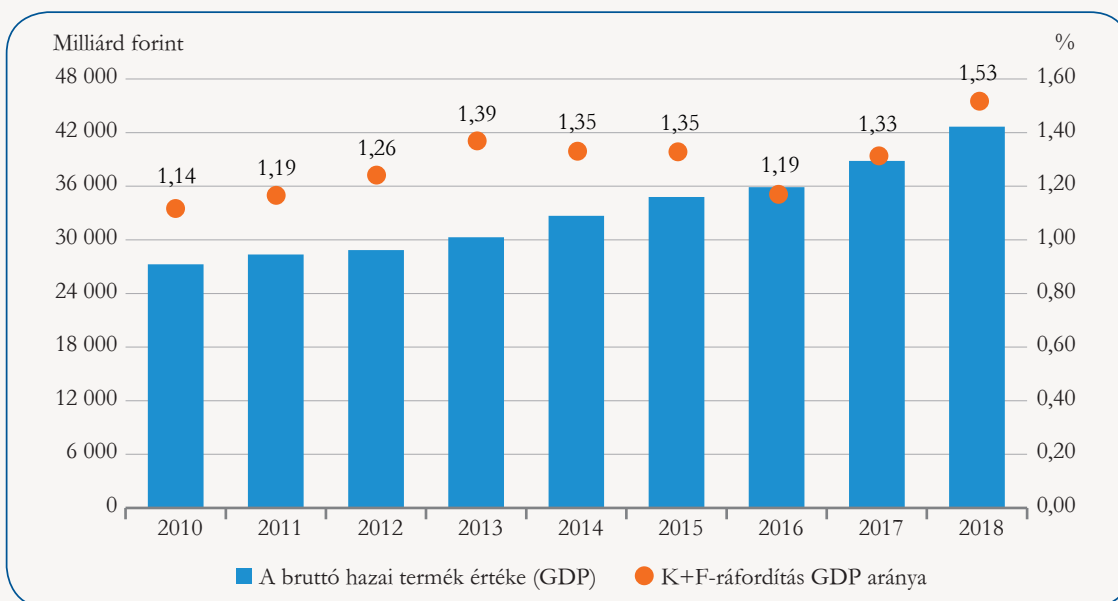
¹ Részletesen lásd a módszertani leírásban.

² 1414/2013. (VII. 4.) Korm. határozat a Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia (2013–2020) elfogadásáról.

³ A központi állami költségvetésben K+F-célokra tervezett, illetve a központi állami költségvetésből K+F-célokra ténylegesen kifizetett összegek társadalmi, gazdasági célok szerinti bontásában. (GBARD: Government budget allocations for R&D). (Forrás: Jelentés a központi állami költségvetésben K+F-célra tervezett és kifizetett összegekről OSAP 2210).

3. ábra

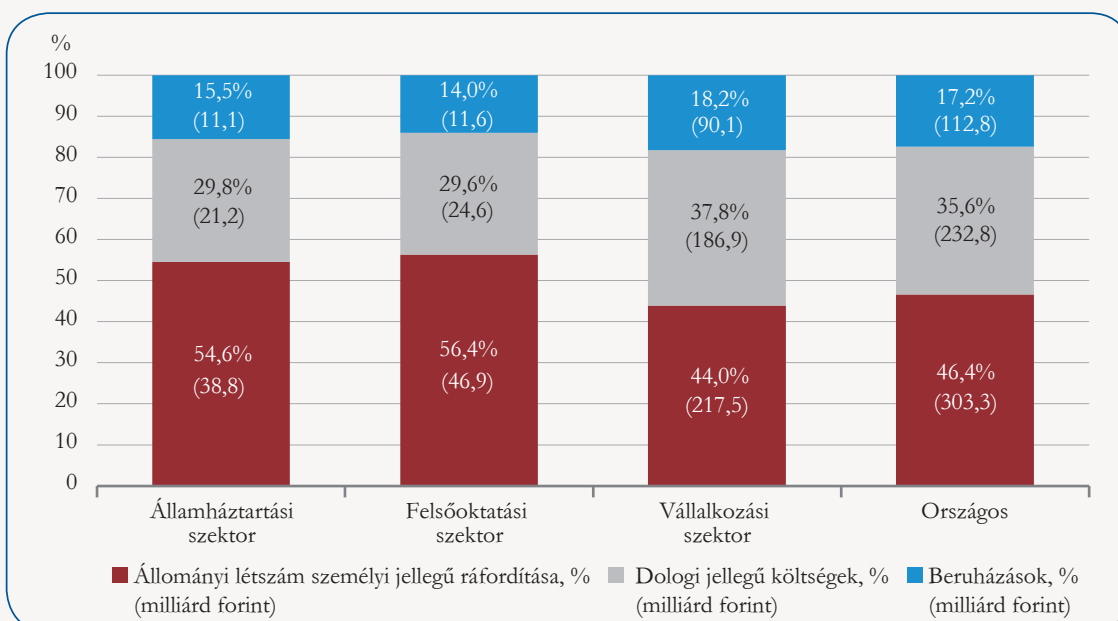
A hazai K+F-ráfordítások összege és a GDP-hez viszonyított aránya

2018-ban a nemzetgazdaságban megvalósult **K+F-ráfordítás négyötödét** (536 milliárd forint) **a költségek tették ki**, egy év alatt folyó áron 23%-kal emelkedtek. Ezen belül a legnagyobb, 57%-os súlyt jelentő költségtétel (303 milliárd forint) a kutatóhelyeken állományban lévők személyi jellegű ráfordításaiból adódott. 2018-ban a K+F-tevékenység érdekében felmerülő anyagköltség és igénybe vett szolgáltatások együttes értéke 173 milliárd forint volt, az elszámolt kutatási költségek 32%-a. Az egy kutatóra⁴ jutó átlagos K+F-költség 17 millió forintot ért el, 11%-kal meghaladva a 2017. évit, ugyanakkor a szektorok között és tudományáganként eltérések tapasztalhatók. A vállalkozásoknál 20 millió forint, a felsőoktatási kutatóhelyeken 11 millió forint jutott egy kutatóra. A tudományterületek közül a műszaki tudományoknál volt a legnagyobb, 21 millió forint az egy főre jutó költség, a bölcsészettudományoknál a legalacsonyabb, 8,5 millió forint.

4. ábra

A kutatóhelyek K+F-ráfordításának összetétele szektorok szerint, 2018, milliárd forint*

* Dologi jellegű költségek tartalma: anyagköltség, igénybe vett szolgáltatások értéke, egyéb költségek és az állományba nem tartozók személyi jellegű ráfordításai. A beruházások tartalmazzák az immateriális javakat (vagyon értékű jogok, szellemi termékek) is.

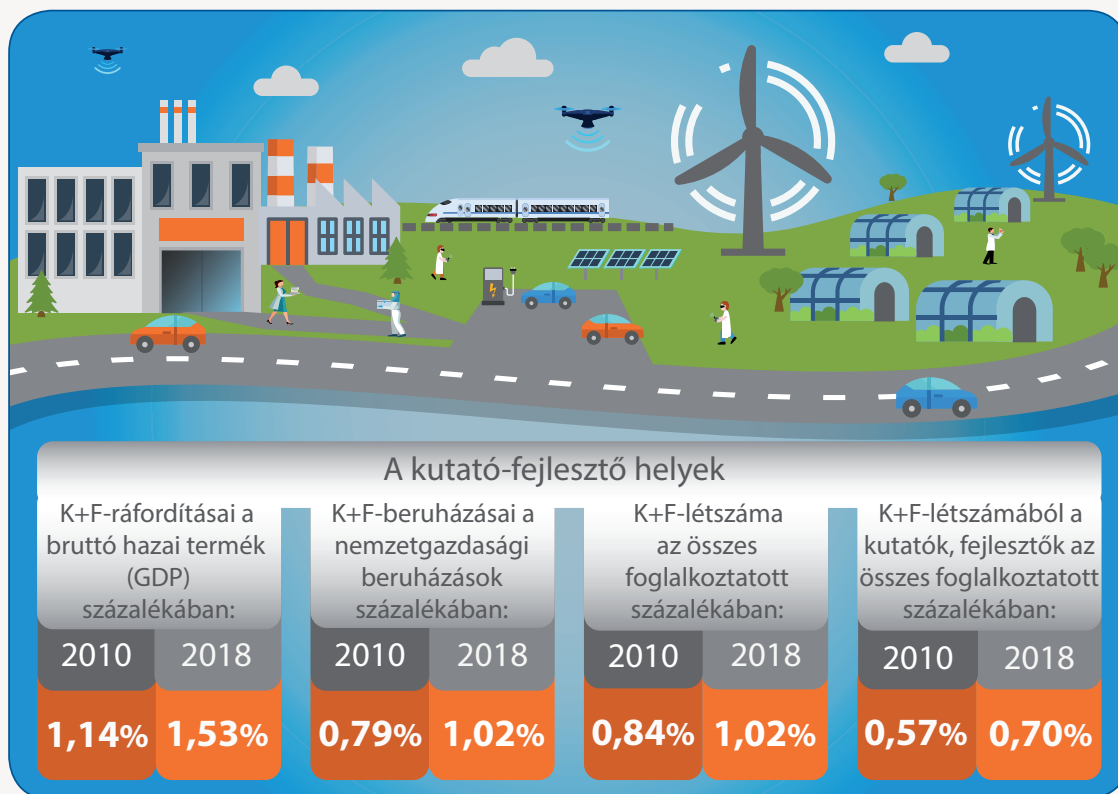
⁴ Egy kutatóra, fejlesztőre (teljes munkaidejű egyenértékben) jutó költség.

A vizsgált időszakban a **kutatás-fejlesztési beruházások nemzetgazdasági szintű beruházásokhoz viszonyított aránya 1,02% volt**. A K+F-ráfordításokból a 17%-os részarányt képviselő beruházások összege 49%-kal bővült egy év alatt, folyó áron megközelítette a 113 milliárd forintot. 2018-ban a K+F-tevékenység összes beruházási kiadásainak 59%-át (67 milliárd forintot) fordították gépberuházásokra, további 20%-át pedig a vagyoni értékű jogok és a szellemi termékek képviselték. A kutatóhelyek a K+F-tevékenységet szolgáló informatikai és kommunikációs beruházásokra, valamint a számítógépes szoftverekre összesen 11 milliárd forintot költöttek.

5. ábra

A kutatás-fejlesztés főbb arányai

2018-ban a **nemzetgazdasági szintű ráfordítások 76%-át**, 495 milliárd forintot a **vállalkozási kutatóhelyek**, további 13%-át (83 milliárd forintot) a felsőoktatási, 11%-át (71 milliárd forintot) az államháztartási szektorba tartozó intézetek és egyéb költségvetési kutatóhelyek **használták fel**.

2017-ről 2018-ra a vállalkozási kutatóhelyek ráfordításai folyó áron 31, a felsőoktatási kutatóhelyeké 21, az államháztartási szektorban tevékenykedőké 9,5%-kal emelkedett.

A finanszírozásban továbbra is a vállalkozások szerepvállalása volt a legnagyobb

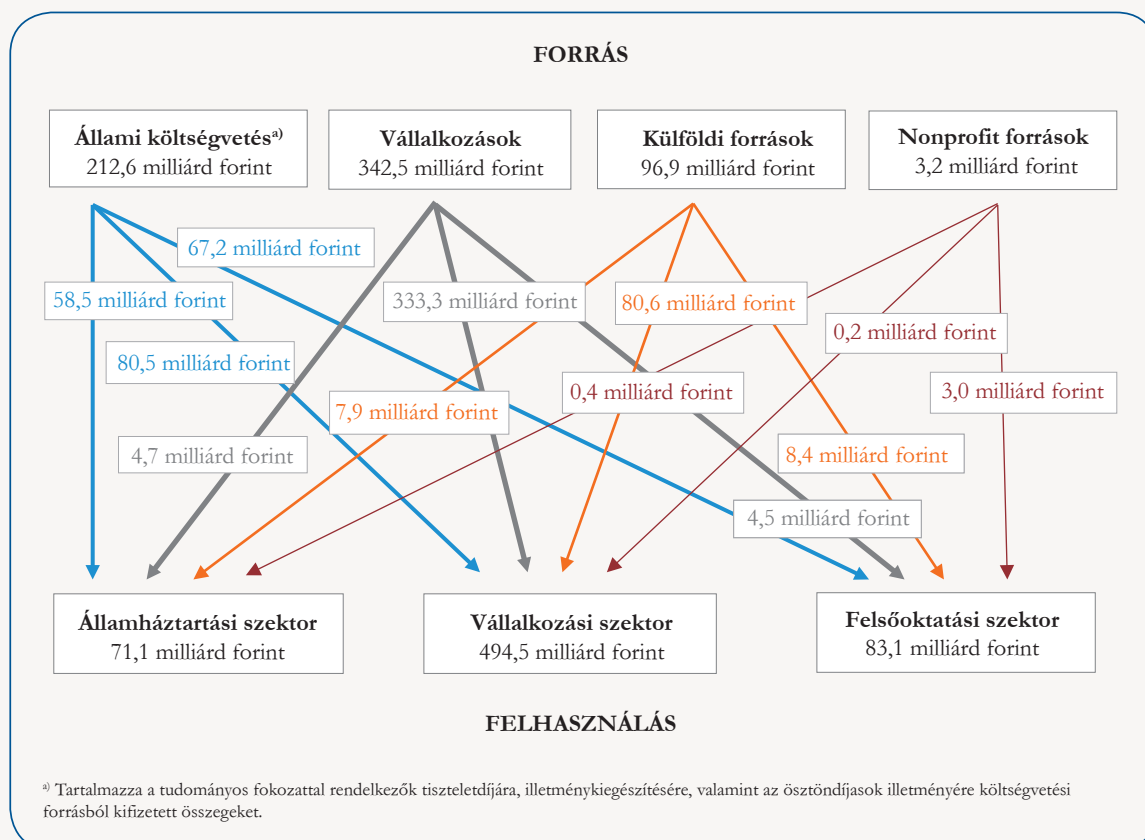
2018-ban a kutatás-fejlesztési tevékenység **ráfordításaiból a vállalkozások 342 milliárd forintot finanszíroztak**, ami folyó áron 26%-os emelkedést eredményezett az előző évhez képest. A kutató-fejlesztő helyekre az állami költségvetésből 212 milliárd forint, külföldi forrásból közel 97 milliárd forint, a nonprofit szervezetektől 3 milliárd forint érkezett. A rendelkezésre álló állami forrás 35%-a (74 milliárd forint) az operatív programokból, további 22% (47 milliárd forint) a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból származott. A külföldről érkezett források 2018-ban folyó áron 26%-kal bővültek, ebből 76 milliárd forint (79%) a vállalkozásoktól érkezett. 2017-ről 2018-ra az

állami költségvetésből érkező források összegében következett be – folyó áron számítva 28%-os – növekedés.

2017-hez képest gyakorlatilag nem változott a K+F-finanszírozásának szektorok szerinti megoszlása, továbbra is a vállalkezési szegmensből érkező forrásoké volt a meghatározó, 52%-os részesedés, az állami költségvetésé pedig 32%. 2018-ban a K+F-tevékenységre fordítható pénzügyi forrásokon belül a 15%-os részarányt képviselő külföldi források 97 milliárd forint kiadást fedeztek.

6. ábra

A K+F-ráfordítások forrásainak és felhasználásának áramlása szektorok szerint, 2018

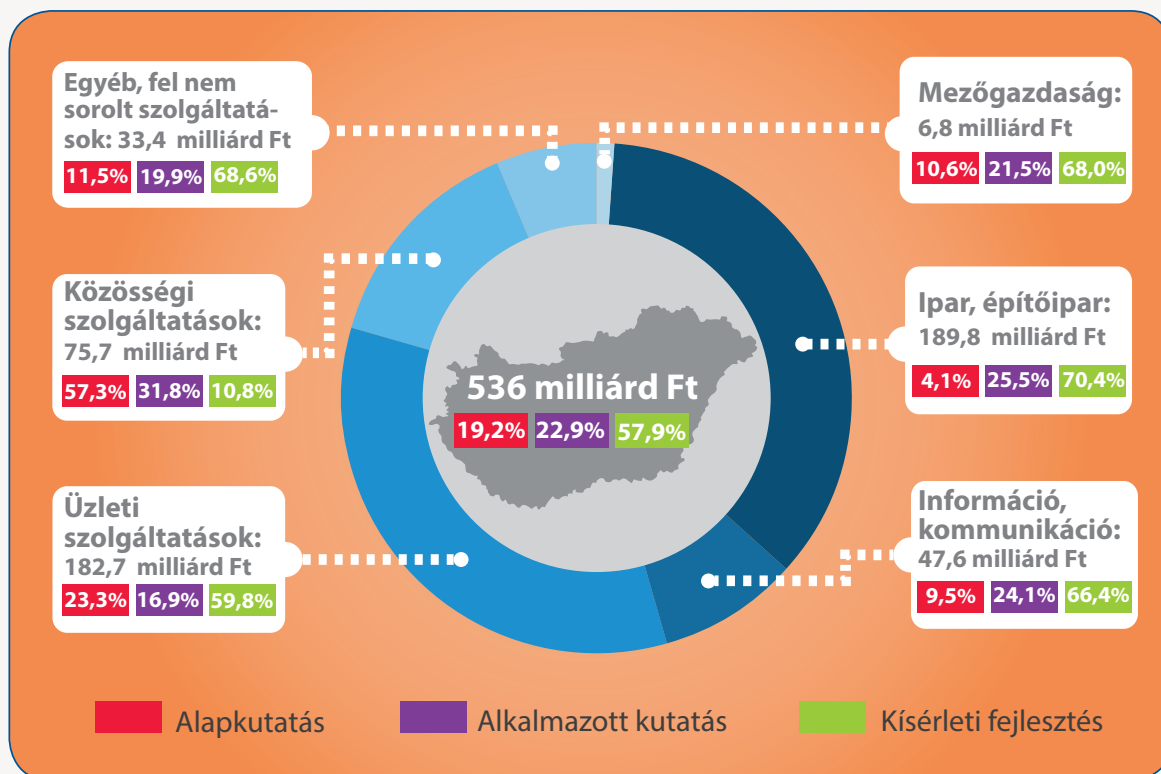

2018-ban országos szinten a K+F-ráfordítások 58%-át kísérleti fejlesztésre, 23%-át alkalmazott és 19%-át alapkutatásra fordították. A korábbi évekhez hasonlóan az államháztartási és a felsőoktatási szektorban továbbra is az alapkutatás részesedése volt a meghatározó (59%, illetve 66%), 47, illetve 49 milliárd forint ráfordítással. A vállalkezési szektorban a K+F-témaköltségek között 2018-ban is a kísérleti fejlesztés dominanciája érvényesült (74%, 365 milliárd forint).

A főbb tudományterületek szerint 2018-ban a nemzetgazdasági szintű K+F-ráfordítások 61%-át a műszaki, további 22%-át a természettudományokra fordították a kutatóhelyek. 2017-ről 2018-ra e két fő tudományág ráfordításai növekedtek folyó áron számítva a legnagyobb mértékben, 31, illetve 27%-kal. A főbb tudományágak közül a kisebb részesedést képviselő agrártudományok (4,8%) és társadalomtudományok (3,5%) ráfordításai is emelkedtek, 24, illetve 22%-kal.

7. ábra

A K+F-ráfordítások megoszlása a kutatás jellege és a nemzetgazdasági ágak* főbb csoportjai szerint, 2018

* **Mezőgazdaság:** Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat; **Ipar, építőipar:** Bányászat, kőfejtés, Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionális és Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyződésmérsítés; **Feldolgozóipar; Építőipar; Üzleti szolgáltatások:** Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység és Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység; **Közösségi szolgáltatások:** Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás, Oktatás és Humán egészségügyi, szociális ellátás; **Egyéb, fel nem sorolt szolgáltatások:** Kereskedelem, gépjárműjavítás, Szállítás, raktározás és Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás; Pénzügyi, biztosítási tevékenység és Ingatlanügylek; Művészet, szórakoztatás, szabadidő, Egyéb szolgáltatás.

Folytatódott a hazai kutatóhelyek számának és létszámának bővülése

A K+F-tevékenység a hazai nemzetgazdasági stratégia egyik prioritása, a gazdasági és a társadalmi fejlődés egyik fontos eszköze.

2018-ban folytatódott a kutatóhelyek és a K+F-tevékenységet végzők tényleges létszámának emelkedése. Országosan 3500 kutató-fejlesztő hely működött, 12%-kal több, mint 2017-ben. A kutatással foglalkozók száma meghaladta a 66 ezer főt, számuk egy év alatt 5,5 ezerrel, 9,0%-kal bővült.

2018-ban a teljes munkaidőben dolgozókra **átszámított K+F-létszám** – a rendszerváltás óta először – **elérte a foglalkoztatottak 1,0%-át.**

2018-ban közel 46 ezer fő volt a teljes munkaidős dolgozóra átszámított K+F-létszám, 13%-kal több, mint egy évvel korábban. A K+F-tevékenységet végzők személyi állományán belül 2018-ban is a kutatók képviselték a legnagyobb arányt (69%). A teljes munkaidőre átszámított létszámuk egy év alatt 11%-kal növekedett. A kutatásban részt vevő segédszemélyzet számított létszáma egy év alatt 25%-kal bővült. Ennek eredményeként az összlétszámon belüli súlyuk közel 21%-ra emelkedett. A kutatók közül a nők tényleges létszáma 2017-ről 2018-ra 5,0%-kal nőtt.

2018-ban a szektorok között a legnagyobb, 50%-os súlyt képviselő vállalászati kutató-fejlesztő helyeken a K+F tényleges létszám egy év alatt 19%-kal bővült. Ebben az időszakban a 36%-os részarányt képviselő felsőoktatásban az emelkedés mindössze 1,5% volt. Az államháztartási szektorban (részaránya 14%) a K+F személyi létszám minden foglalkozási csoportjában folytatódott az évek óta tartó csökke-

nés. A tényleges létszám 1,0, ezen belül a kutatók száma ennél is nagyobb mértékben, 2,9%-kal csökkent.

Az egy kutató-fejlesztő helyre jutó átlagos számított létszám 2018-ban 13 fő volt, egy év alatt gyakorlatilag nem változott.

1. tábla

A külföldi állampolgárságú kutatók, fejlesztők és ösztöndíjasok száma, 2018

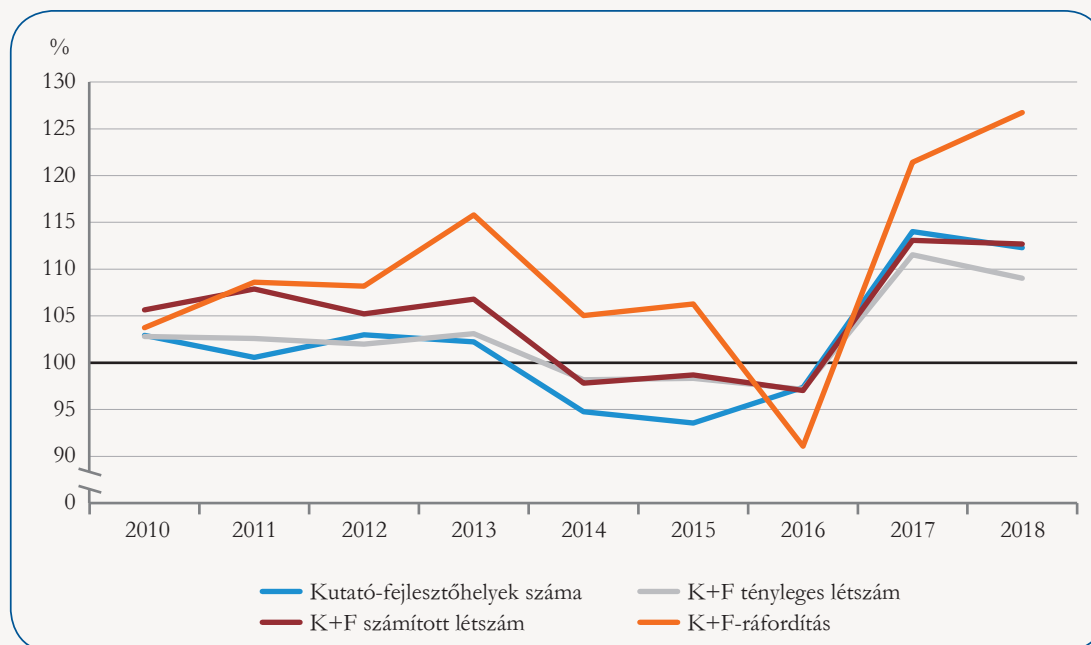
(fő)

Megnevezés	EU-tagországból	EU-n kívüli más európai országból	Nem európai országból	Összesen
Külföldi állampolgárságú kutatók, fejlesztők	425	90	223	738
Ebből: nő	118	36	68	222
Külföldi állampolgárságú ösztöndíjasok	167	100	551	818
Ebből: nő	48	53	177	278

2018-ban a Magyarországon működő kutató-fejlesztő helyeken az előző évinél 14%-kal több, 738 külföldi kutató dolgozott. 58%-uk az EU-28-tagországból, 30%-uk nem európai országból érkezett. 2018-ban a hazai kutatóhelyeken 13%-kal kevesebb külföldi ösztöndíjas végzett K+F-tevékenységet. A hazai kutatók közül 227 fő vállalt munkát 6 hónapnál hosszabb időtartamra külföldön, 6,3%-kal kevesebben, mint 2017-ben.

8. ábra

A K+F-tevékenység legfontosabb mutatóinak alakulása az előző évihez képest

2010 és 2018 között több mint 500 kutatóhellyel gyarapodott a hazai kutató-fejlesztő helyek száma, ami évente átlagosan 2,0%-os bővülést jelentett. Ebben az időszakban a teljes munkaidőre átszámított kutatói és segédszemélyzeti létszám évi átlagos növekedése (5,0% és 5,8%) felülmúlta a tényleges létszámuk (3,2% és 4,1%) bővülését. Javult a kutatói munka támogatottsága, 2018-ban fajlagosan 100 kutatóra 30 fő segédszemélyzet jutott, ami egy év alatt átlagosan 4 fővel bővült.

2010 és 2018 között folyó áron a nemzetgazdasági szintű ráfordítás összesen 344 milliárd forinttal több mint a kétszeresére (654 milliárd forint) emelkedett. A kutatás-fejlesztési ráfordítások folyó áron számított összege 2016 előtt több mint két évtizeden keresztül – eltérő mértékben, 2–38% között – évről évre emelkedett. A tendencia 2016-ban megtört, alapvetően az operatív programokból származó források kiutalásának és azok felhasználásának időbeli eltolódása miatt, ami 2017-ben dinamikus bővülést eredményezett. 2018-ban a korábbi éveknél is nagyobb mértékben, 26%-kal nőtt a K+F-ráfordítások értéke.

2.1. A vállalalkozási kutatóhelyek adatai

Egyre több vállalkozás folytatott kutatótevékenységet

2018-ban Magyarországon 2000 vállalalkozási kutatóhely működött, 24%-kal több, mint az előző évben. 2017-ről 2018-ra 28%-kal nőtt a K+F-tevékenységet végző, 50 főnél kevesebb létszámmal működő vállalkozás száma. Az összes vállalalkozási kutatóhelyen belül 77%-os arányuk mellett a szektor teljes K+F-ráfordításának 22%-t költötték el. Ezzel szemben a 250 főnél nagyobb vállalkozások száma 2018-ban egy év alatt 5,8%-kal emelkedett, amivel csupán 7,2%-os részesedést értek el a vállalalkozási kutatóhelyek számából, ugyanakkor ők költötték el a szektor K+F-ráfordításának 58%-át.

Csúcson a vállalalkozási K+F-ráfordítás

A vállalalkozási kutatóhelyek ráfordítása 2018-ban megközelítette az 500 milliárd forintot, **egy év alatt 31%-kal növekedett.** A nemzetgazdaság teljes K+F-ráfordításának 76%-át ebben a szektorban realizálták, ami 2,3 százalékpontos emelkedést jelentett az előző évihez képest. A ráfordításokon belül a K+F-költség 26, a K+F-beruházások értéke 61%-kal növekedett. A költségberuházás aránya az előző évihez képest változott, mivel a vállalalkozások 34 milliárd forinttal többet költöttek K+F-beruházásokra, ami 3,4 százalékpontos emelkedést jelentett a ráfordítások összetételében a beruházások javára. Az összes K+F célú beruházás közel 80%-a a vállalalkozásoknál realizálódott, összege meghaladta a 90 milliárd forintot.

A vállalalkozási szektor ráfordításainak növekedése az 50 fő alatti létszámot foglalkoztató vállalalkozásoknál volt a legnagyobb az előző évihez viszonyítva, részesedésük egy év alatt 4,0 százalékponttal nőtt, ezzel szemben a 249 főnél több foglalkoztatottal rendelkező vállalalkozásoké 5,2 százalékponttal csökkent.

A nemzetgazdasági ágak, ágazatok K+F-ráfordításainak alakulásában a tudományos kutatás-fejlesztési tevékenység (121 milliárd forint) után változatlanul a gyógyszergyártásé a vezető szerep (77 milliárd forint), amit megközelített a járműgyártásban tevékenykedő vállalalkozások kutatási tevékenységre fordított összege (73 milliárd forint).

Az 50 főnél kevesebb létszámmal működő vállalalkozások az egyéb természettudományi, műszaki kutatások (31%) mellett a feldolgozóipar (17%), az információ, kommunikáció (16%) és a kereskedelem (11%) területén fordították a legtöbbet kutatásra.

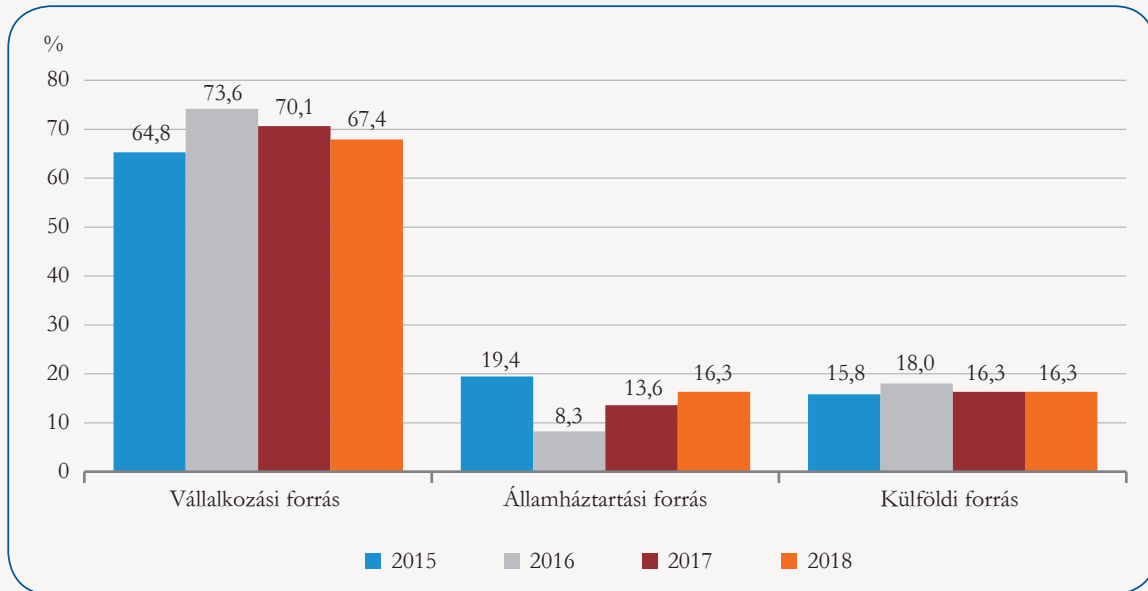
Tovább bővült az állami finanszírozás

2018-ban a vállalalkozások kutatás-fejlesztési tevékenységében **az állami költségvetéstől kapott pénzügyi források szerepe tovább emelkedett** és meghaladta a 80 milliárd forintot, **ami 57%-os növekedést jelentett az előző évihez képest.** A vállalalkozási, illetve a külföldi finanszírozásból származó pénzügyi források nagysága is tovább emelkedett 26, illetve 31%-kal. A nonprofit források a 2017. évi csökkenés után 2018-ban újra növekedtek, 7,0%-kal, ennek ellenére a 160 millió forintos részesedésük a teljes szektorra vetítve nem számottevő.

2017-hez képest a kutatási, fejlesztési tevékenység ráfordításainak finanszírozásában a vállalkozások megtartották vezető szerepüket, bár forrásaik súlya kismértékben tovább csökkent 70-ről 67%-ra, de még így is meghaladta az országos ráfordítás 53%-os részarányát.

9. ábra

A vállalkozások K+F-ráfordításainak pénzügyi források szerinti megoszlása

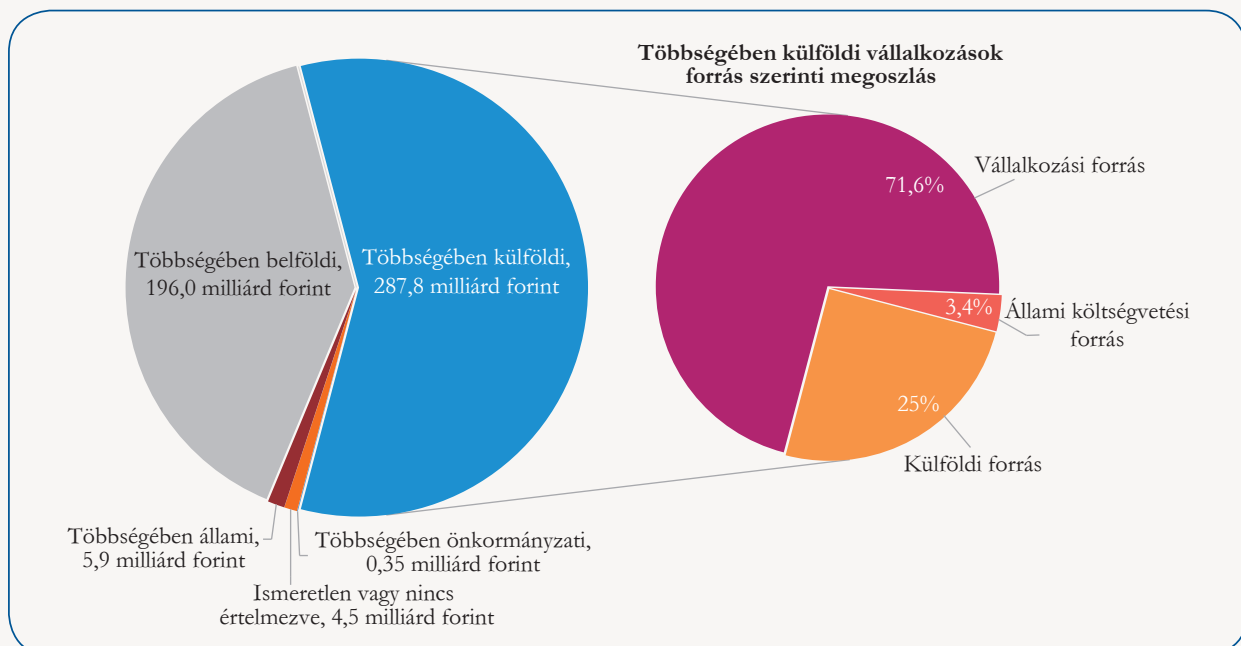

Növekedett a hazai vállalkozások szerepe

2018-ban a kutatás-fejlesztést végző **hazai vállalkozások száma 28%-kal**, míg **a K+F-ráfordításuk 55%-kal**, 196 milliárd forintra **növekedett az előző évhez képest**. Ezzel szemben a külföldi vállalkozások által működtetett 219 kutatóhely 1,4%-kal zsugorodott, ugyanakkor K+F-ráfordításuk 47 milliárd forinttal, 20%-kal bővült, ami összességében a vállalozási szektor 58%-át tette ki. 2017-hez viszonyítva a hazai vállalkozások K+F-ráfordításának súlya 6,1 százalékponttal növekedett szemben a külföldiek 5,5 százalékpontos csökkenésével.

10. ábra

A vállalkozások K+F-ráfordításainak vállalatiirányítás szerinti megoszlása, 2018

A vállalkozások nem csak a saját területükön realizálták a ráfordításaikat

2018-ban a vállalkozások az összes kutatási, kísérleti fejlesztési projektjük eredményeit nem csak a főtevékenységük szerinti besorolásnak megfelelő területeken használták fel. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágba besorolt vállalkozások hasznosították a legnagyobb, 76%-os mértékben a ráfordításaikat a saját nemzetgazdasági águkban. Jellemzően az ipari termelőágakba sorolt vállalkozások végeztek K+F-tevékenységet magas arányban a saját főtevékenységüknek megfelelő nemzetgazdasági ágakban (ipar (48%), ezen belül a feldolgozóipar ág (47%), a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás (45%), illetve az információ, kommunikáció ág (40%). Ugyanakkor többek között az építőiparra és több piaci szolgáltató ágazatra is jellemző, hogy az azokban tevékenykedő vállalkozások K+F-tevékenysége és -ráfordítása nagyrészt több más szakmai területen valósul meg.

2. tábla

A vállalkozások K+F-ráfordításainak felhasználás szerinti megoszlása, 2018

(%)

Vállalkozás tevékenységi besorolás szerint	Felhasználás szerint										
	mező- gazda- ság	ipar	ebből: feldol- gozó- ipar	építő- ipar	kereske- delem, szállítás, raktá- rozás, vendég- látás	infor- máció és kom- muni- káció	pénz- ügyi szolgál- tatások, ingatlan- ügyletek	üzleti szolgál- tatások	köz- igazga- tás, oktatás, egész- ségügyi szolgál- tatások	egyéb szolgál- tatások	össze- sen
Mezőgazdaság	75,6	7,7	7,6	0,0	0,0	0,0	0,0	9,1	0,1	0,0	100,0
Ipar	0,4	48,4	46,7	0,2	0,2	0,4	0,0	1,6	1,9	0,1	100,0
Ebből: feldolgozóipar	0,4	48,2	47,0	0,2	0,2	0,4	0,0	1,6	1,9	0,1	100,0
Építőipar	0,1	34,8	19,7	26,8	0,0	2,6	0,0	11,8	4,1	0,1	100,0
Kereskedelem, szállítás, raktározás, vendéglátás	11,3	39,9	37,0	1,2	1,4	3,0	0,0	3,7	2,6	0,1	100,0
Információ és kommunikáció	0,7	23,0	22,5	0,1	1,0	40,0	2,7	3,2	6,1	0,6	100,0
Pénzügyi szolgáltatások, ingatlanügyletek	0,0	30,5	18,4	21,7	0,0	3,0	0,0	3,8	22,6	0,0	100,0
Üzleti szolgáltatások	1,4	18,6	16,5	1,3	0,1	20,9	0,3	35,0	4,8	0,9	100,0
Közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatások	0,0	24,3	24,3	0,0	0,0	0,6	0,0	0,2	44,7	5,9	100,0
Egyéb szolgáltatások	2,1	7,1	5,4	0,0	1,7	23,9	0,0	53,1	3,2	3,5	100,0

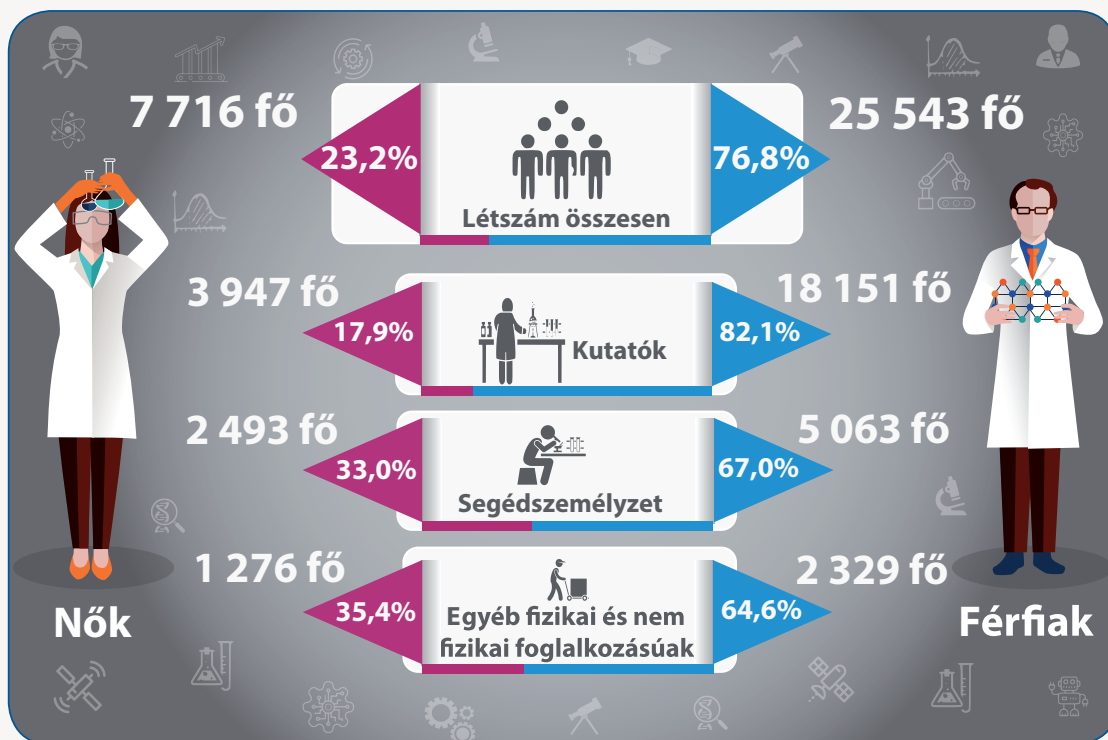
Nőtt a kutatás-fejlesztésben dolgozók száma és a kutatásra fordított idő

2018-ban a vállalkozói szektorban K+F-tevékenységet végzők tényleges létszáma meghaladta a 33 ezer főt, ami 19%-kal növekedett 2017-hez képest. A kutatók száma közel 15, a segéd személyzeté 38, míg az egyéb fizikai és nem fizikai foglalkozásúaké 12%-kal emelkedett egy év alatt.

A tudományterületek tekintetében a tényleges létszám megoszlása jelentősen változott, a legintenzívebb növekedés a kisebb súlyú agrártudományokban (41%), a társadalomtudományokban (29%) és az orvostudományokban (23%) volt, míg a dolgozók 90%-át foglalkoztató két tudományterületnél, a műszaki, és a természettudományoknál mindössze 19, illetve 13%-os volt a létszámemelkedés.

11. ábra

A vállalatasi kutató-fejlesztő helyek K+F tényleges létszámának összetétele
foglalkozástípusok és nemek szerint, 2018

2018-ban a vállalatasi szektorban a **kutatás-fejlesztéssel foglalkozó nők aránya 23% volt**, az előző évihez képest 0,5 százalékponttal csökkent. Bár a nők aránya a kutatók, fejlesztők és az egyéb fizikai és nem fizikai foglalkozásúak között kismértékben emelkedett, ezt ellensúlyozta a segédszemélyzet közel 5 százalékpontos csökkenése.

A teljes munkaidejű dolgozókra **átszámított létszám** 29 ezer fő volt, **18%-kal több, mint egy évvel korábban**. 2018-ban a kutatók, fejlesztők és a segédszemélyzet átszámított létszámának növekvő tendenciája tovább folytatódott, 14, illetve 35%-os bővülés mellett.

2.2. A felsőoktatási kutatóhelyek adatai

Nőtt a felsőoktatás K+F-ráfordítása, többet költöttek beruházásokra

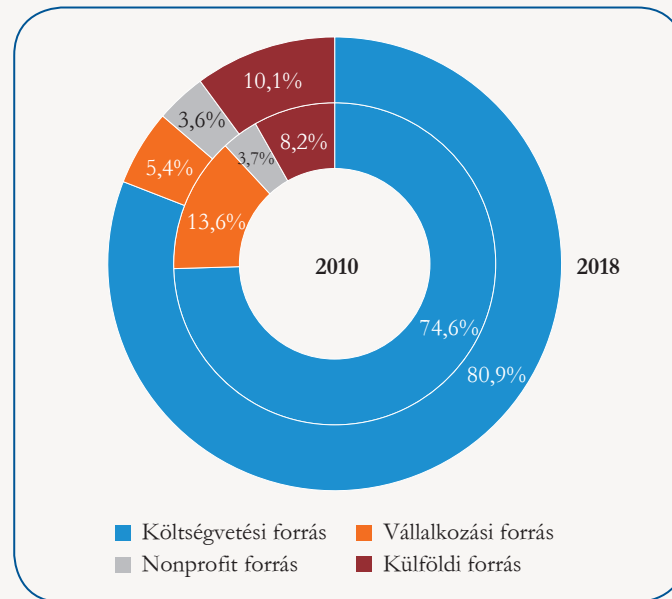
Az egyetemek, főiskolák 2018-ban kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenységre 83 milliárd forintot fordítottak. A **K+F-ráfordítások** 2017-hez képest **39%-kal emelkedtek**. A jelentős növekedés ellenére arányuk a nemzetgazdasági szintű felhasználásokon belül 13% maradt. A szektorban **K+F-költségekre 20, K+F-beruházásra 30%-kal többet** használtak el, mint az előző évben. Az eltérő változásnak köszönhetően a ráfordításokon belül a beruházások súlya 1,0 százalékponttal emelkedett, így a költség és beruházás aránya 86–14%-ra módosult. **A K+F-költségek kétharmadát** az átlagos állományi létszám **bérjellegű kifizetéseire**, a K+F-beruházások 79%-át gépek, műszerek és berendezések beszerzésére **fordították**.

A felsőoktatási kutatóhelyeken 2010 és 2018 között 21 milliárd forinttal, 34%-kal növekedtek a K+F-ráfordítások. A pénzügyi források szerkezete alapvetően nem változott, ugyanakkor a költségvetési források súlya 6,3 százalékponttal bővült, míg a vállalkozásoktól érkező forrásoké 8,2 százalékponttal csökkent.

12. ábra

A K+F-ráfordítás forrásainak megoszlása a felsőoktatási kutatóhelyeken

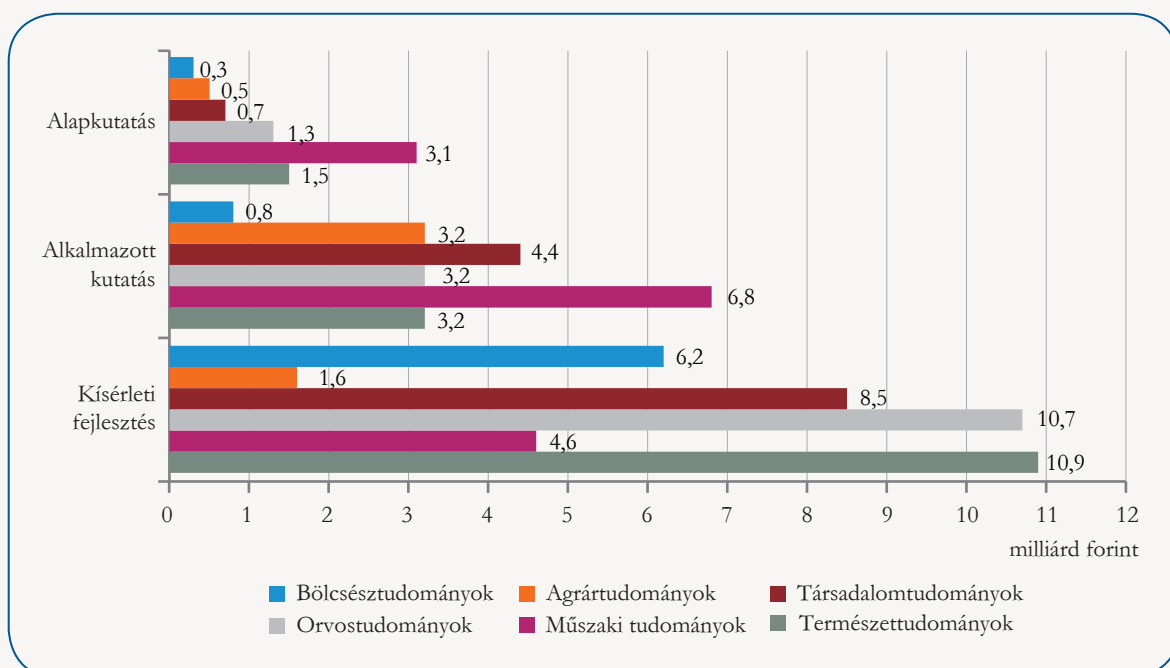

Erősödött az állami finanszírozás szerepe

2018-ban tovább erősödött az **állami finanszírozás** szerepe, az ebből a forrásból származó pénzeszközök átlagos értékét meghaladó, 25%-os emelkedésének köszönhetően **a teljes ráfordítás 81%-át** ebből a forrásból finanszírozták. A külföldi források mérsékeltek, 3,0%-os emelkedésének köszönhetően súlya 2 százalékpontot csökkent, így az összes K+F-ráfordítás 10%-át finanszírozták ebből a forrásból. A vállalati és a nonprofit források összegüket tekintve ugyan emelkedtek (7,4% és 15%), de a súlyukat vizsgálva alig (5,4%, illetve 3,6%-kal) járultak hozzá a 2018. évi K+F-kiadásokhoz.

13. ábra

K+F-költségek a kutatás jellege és tudományterület szerint, 2018

A K+F-költségek döntő részét, 60%-át, közel 43 milliárd forintot alapkutatásra fordították, amelynek több mint fele a természettudományi és az orvostudományi kutatások területén hasznosult. **Az alkalmazott kutatás költsége 2018-ban 25%-kal emelkedett**, ezért aránya a K+F-költségeken belül 30%-ra nőtt. A két legdominánsabb tudományterülete a műszaki és a társadalomtudományok voltak. A kísérleti fejlesztés változatlanul a legkisebb súlyt, 10%-ot képviselt, amelynek a húzó tudományterülete a műszaki kutatás volt.

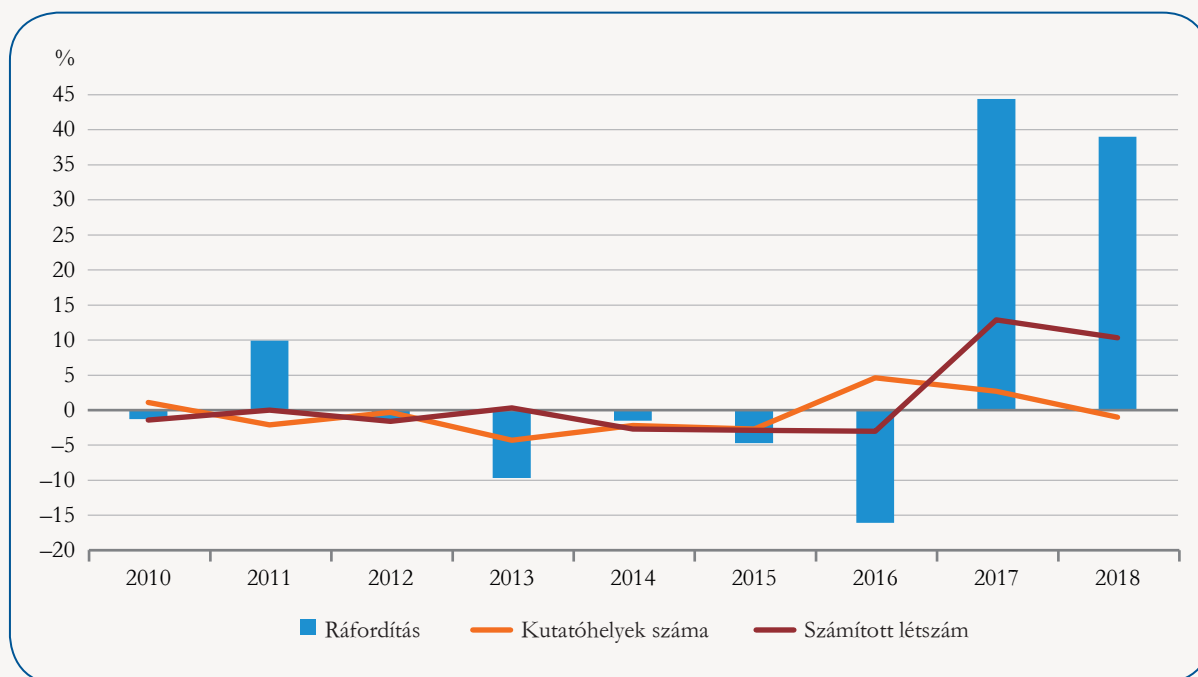
Az államilag elismert felsőoktatási intézmények több mint 1300 egységében (kar, tanszék, laboratórium, klinika stb.) folyt kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenység 2018-ban. Az előző évhez képest 1,0%-kal, 13-mal csökkent a felsőoktatási kutatóhelyek száma, ami az összes kutatóhelyhez viszonyítva további súlyvesztést eredményezett, aránya a 2017. évi 43%-ról 38%-ra csökkent.

Emelkedett a kutatók tényleges létszáma és a kutatásra fordított munkaidő aránya

2018-ban kismértékben folytatódott a felsőoktatási intézményekben K+F-tevékenységet végzők számának növekedése. Az 1,5%-os bővülés elmaradt az országos átlagtól, így arányuk az összes tényleges létszámon belül 39%-ról 36%-ra mérséklődött. A szektor létszámemelkedésénél nagyobb mértékben, 3,4%-kal nőtt a kutatói létszám, így a felsőoktatási kutatóhelyek teljes tényleges létszámanak több mint 74%-át ez a foglalkozási kör adta. A K+F-tevékenységet közvetlenül támogató segédszemélyzet száma átlagosan 1,5%-kal emelkedett, a létszámon belüli részarányuk (14%) nem változott egy év alatt. Az egyéb dolgozók létszáma 9,0%-kal kevesebb volt az előző évhez képest, emiatt az arányuk az összes foglalkoztatotton belül 12%-ra mérséklődött.

14. ábra

A felsőoktatási szektor főbb adatainak változása az előző évhez képest

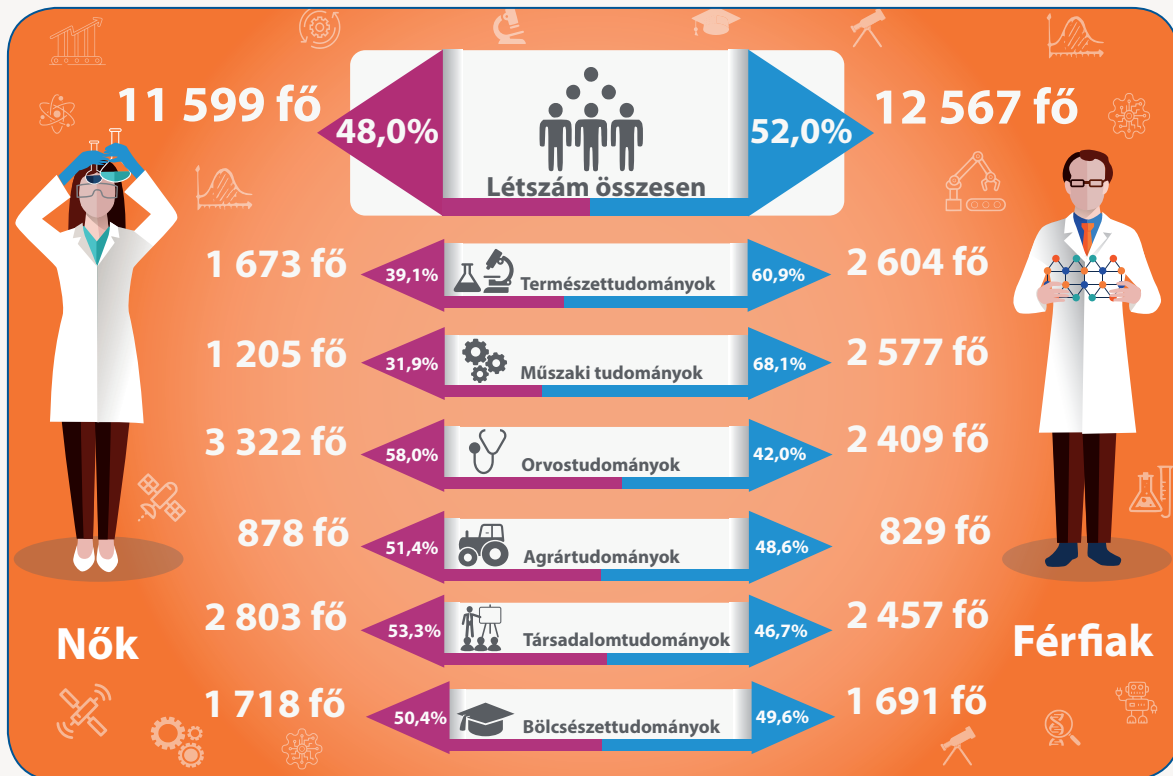
Az egyetemek, főiskolák **számított létszáma** 2018-ban 9309 fő volt. A számított létszám az országos átlagnál kisebb mértékben, **10%-kal emelkedett**, ezért aránya a nemzetgazdasági szintű számított létszámhoz képest alig volt több mint 20%.

A kutatók és a segédszemélyzet átszámított létszáma nagyobb mértékben (10 és 20%-kal) emelkedett, az egyéb dolgozóké pedig kevésbé (3,3%) csökkent a tényleges létszámukhoz képest, vagyis a felsőoktatásban dolgozók munkaidejüknek nagyobb részét töltötték kutatással, kísérleti fejlesztéssel, mint egy évvel korábban.

Bár számuk 2018-ban kissé csökkent, változatlanul **nagyobb arányban végeznek nők K+F-tevékenységet** ezeken a kutatóhelyeken, mint a többi szektorban. Míg itt a teljes létszám közel fele (48%) volt női alkalmazott, ez az arány országosan lényegesen alacsonyabb (35%). A felsőoktatási szektor kutatóinak 40%-a nő, míg országos átlagban csak 30%.

15. ábra

A felsőoktatási kutató-fejlesztő helyek K+F tényleges létszámának összetétele tudományterületenként, nemek szerint, 2018

Változatlanul kiemelkedő a szektor publikációs tevékenysége. Az előző évhez képest egyaránt nőtt a magyar és az idegen nyelvű **tudományos művek száma**. A vizsgált időszakban csaknem 9 ezer könyv és könyvrészlet – ebből 6300 magyar nyelven –, valamint közel 20 ezer szakfolyóirat-cikk – ebből 8000 magyar nyelven – jelent meg. A száz kutatóra, fejlesztőre jutó könyvek és könyvrészletek száma az országos átlag 3,5, a szakfolyóiratcikké 3-szorosa volt a nemzetgazdasági szintű átlagnak.

2.3. Az államháztartási kutatóhelyek adatai

Mérsékelten nőttek a K+F-ráfordítások

Az államháztartási kutatóhelyek K+F-ráfordítása 71 milliárd forintot tett ki 2018-ban. A **9,5%-os emelkedés** lényegesen elmaradt az országos átlagtól, így súlya tovább csökkent. A nemzetgazdasági szintű K+F-ráfordítások közel 11%-át használták fel ebben a szektorban, szemben a 2017. évi 13%-kal.

K+F-költségként az előző évhez képest **11%-kal többet**, a szektor teljes ráfordításának 84%-át használták fel. A K+F-költségek nagyobb része (65%) az átlagos állományi létszám bérjellegű kifizetését alkotta. A **K+F-beruházások** az előző évhez képest **mérsékeltebben** (3,2%-kal) **emelkedtek**, a szektor K+F-ráfordításainak 16%-át, 11 milliárd forintot fordítottak erre a célra. Ennek 83%-át gépek, műszerek és berendezések beszerzésére költötték el.

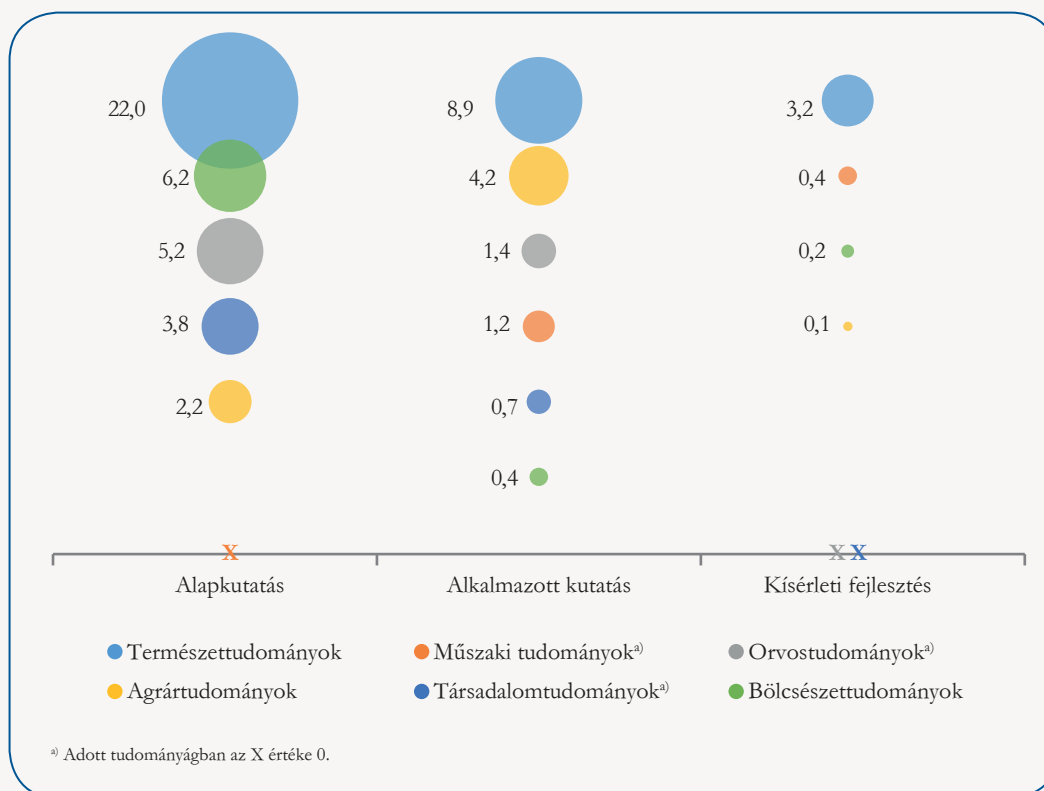
2018-ban a kutató-fejlesztő intézetek és egyéb költségvetési kutatóhelyek 58 milliárd forintot, a K+F-ráfordításaik 82%-át finanszírozták állami költségvetésből, ami 7,3%-kal több volt az előző évinél. A vál-

lalkozási és a külföldi források átlagosnál nagyobb emelkedése (41% és 12%) miatt a 2018. évi K+F-ráfordítások 6,6 és 11%-a származott vállalkozásoktól, illetve külföldről.

A kutatóintézetek és egyéb költségvetési kutatóhelyek **K+F-költségeik kétharmadát** (39 milliárd forintot) **alapkutatásra**, 28%-át alkalmazott kutatásra **fordították**. Kísérleti fejlesztésre az előző évi közel kétszeresét (7,4 milliárd forintot) költötték el, ami a teljes felhasznált K+F-költség 6,5%-át jelentette. Mindhárom kutatási terület a természettudományokra koncentrált.

16. ábra

Az államháztartási szektor K+F-költségei a kutatás jellege és tudományterület szerint, 2018, milliárd forint

A kutatóhelyszám emelkedése nem eredményezett pozitív változást a létszámokban

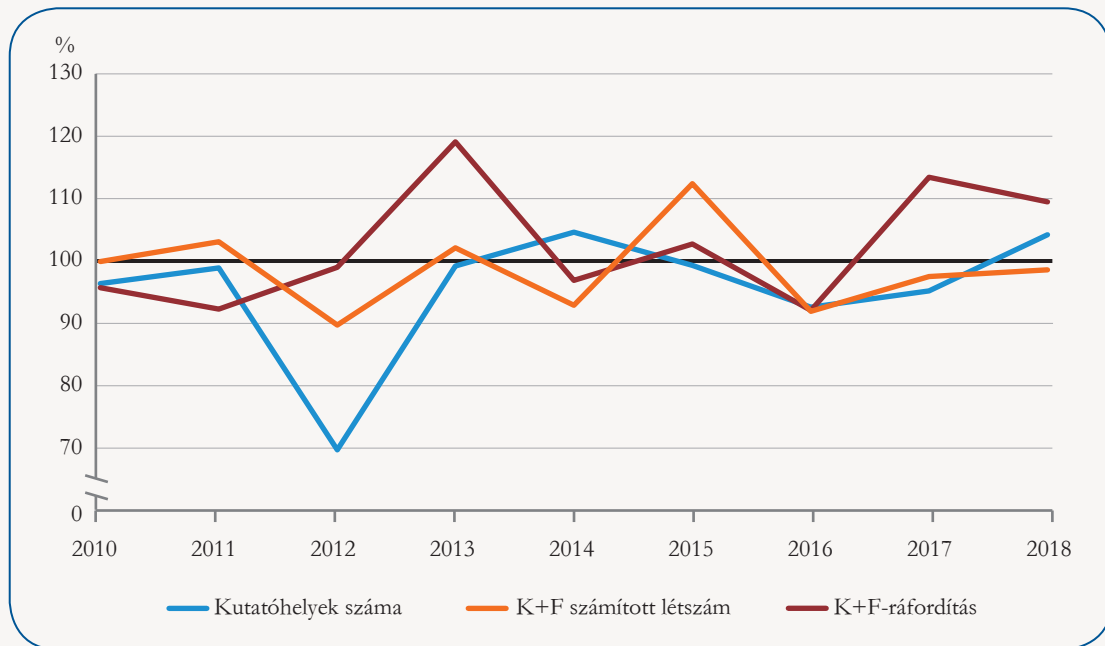
2018-ban évek óta először növekedett a költségvetési szektor **kutatóhelyeinek** száma. A **6,7%-os emelkedés** lényegesen elmaradt az országos átlagtól, súlya a többi szektor kutatóhelyeihez képest tovább csökkent. Az állami szektor kutatóhelyeinek száma 2018-ban alig haladta meg az összes kutatóhely 3,6%-át.

Az összes K+F tényleges létszám 2017-hez képest kismértékben csökkent és **alig haladta meg a 9 ezer főt**. 2018-ban a szektorban foglalkoztatták az összes K+F tényleges létszám közel 14%-át, ami 1,4 százalékpontos csökkenést jelentett az előző évhez képest. A létszámon belüli csökkenés leginkább a kutatókat érintette (-2,9%), míg az egyéb fizikai és nem fizikai állomány létszáma 8,2%-kal nőtt. A csökkenés ellenére a kutatók tették ki a szektor foglalkoztatottainak kétharmadát.

A kutatóintézetek és az egyéb költségvetési kutatóhelyek **K+F-foglalkoztatottainak munkaidő-kihasználtsága nem változott**, munkaidejük közel 80%-át töltötték kutatással, kísérleti fejlesztéssel. A magas munkaidő-ráfordítás ellenére a szektor számított létszáma az országosnak alig a 16%-át tette ki, ez 2,2 százalékponttal kevesebb a 2017. évinél.

17. ábra

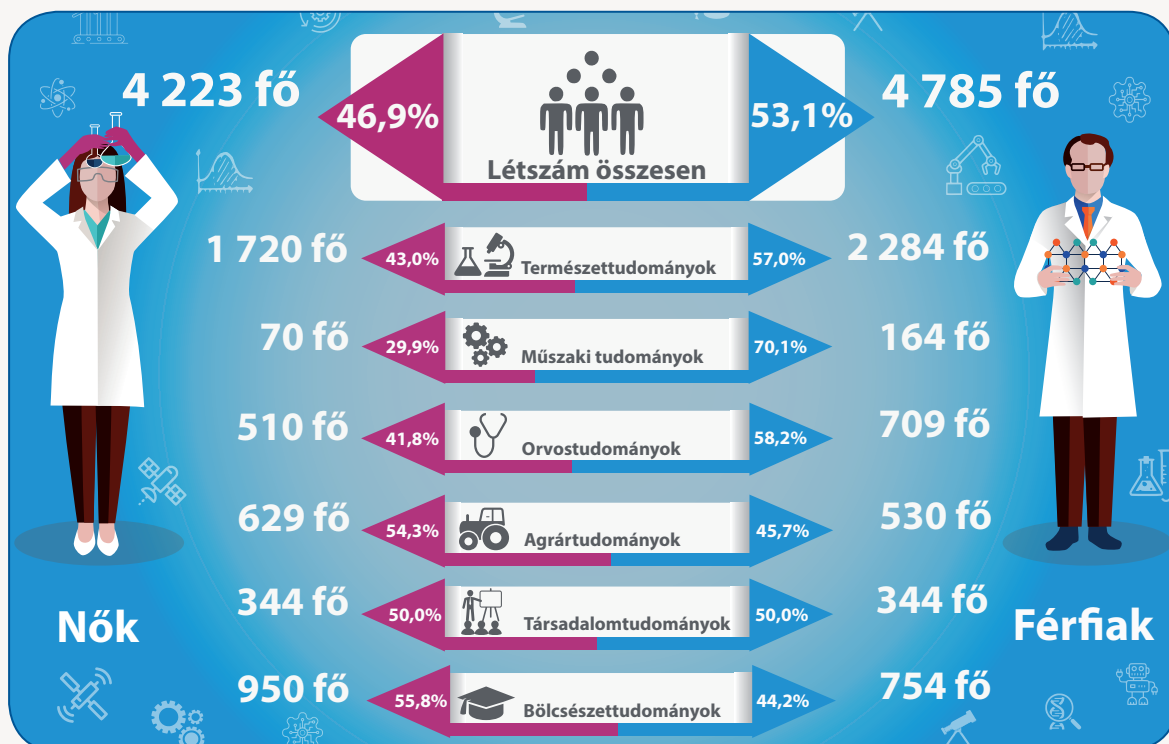
A költségvetési szektor adatainak alakulása az előző évhez képest

A **nők részvétele** a K+F-tevékenységben a felsőoktatási szektorhoz hasonlóan **magas**. Bár a költségvetési szektor létszámcsökkenése elsősorban a női dolgozókat érintette (3,9%), arányuk megközelítette a 47%-ot.

18. ábra

Az államháztartási kutató-fejlesztő helyek K+F tényleges létszámának összetétele tudományterületenként, nemek szerint, 2018

A szektor publikációs tevékenysége eltérő módon változott 2018-ban. A könyvek, könyvrészek száma 5,8, ezen belül az idegen nyelven kiadottaké 13%-kal emelkedett. A tudományos folyóiratokban megjelent cikkek 6,6, ezen belül a magyar nyelven publikáltak száma 22%-kal csökkent.

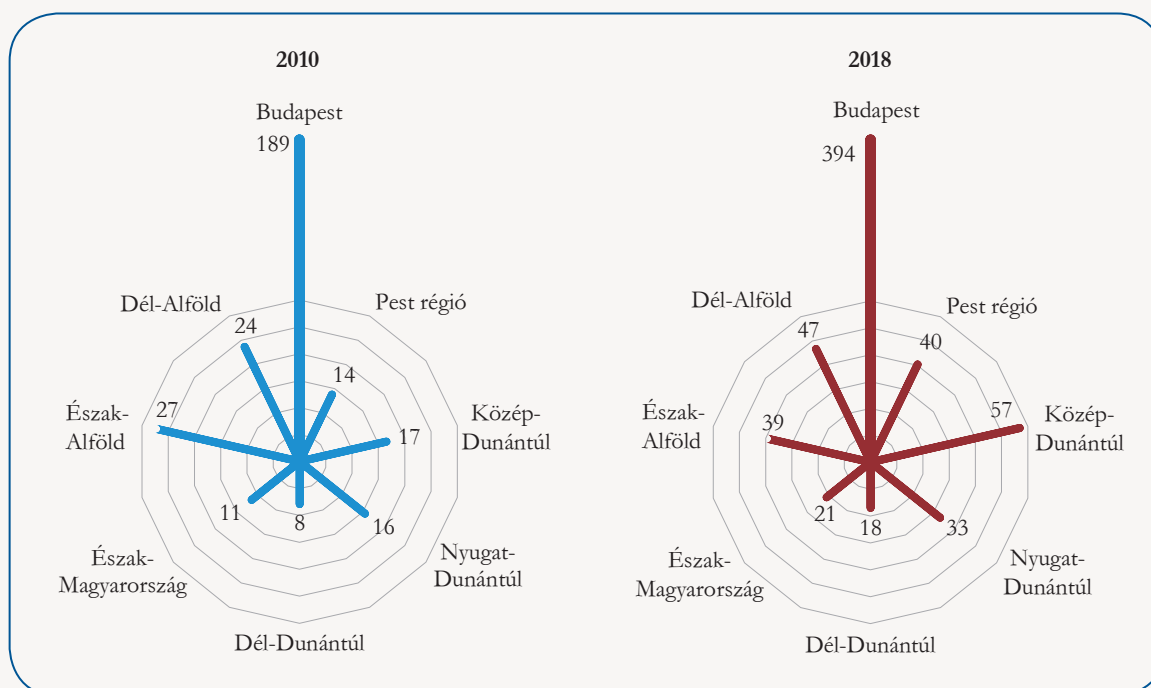
3. Területi összehasonlítás

A kutatás-fejlesztés **területi** eloszlása az elmúlt évben nem változott jelentősen.

A K+F-tevékenység 2018-ban is erősen a Közép-Magyarország nagyrégióban, ezen belül a fővárosban koncentrált. Az ország 3491 kutatóhelyének több mint a fele (52%) működött a nagyrégióban, munkát biztosítva a kutatással foglalkozók 61%-ának. Ennél magasabb, 69% volt a teljes munkaidősökre átszámított létszám aránya ebben a térségben. Az Alföld és Észak nagyrégió 950 kutatóhelyén a teljes K+F-létszám 22%-át foglalkoztatták. Számított létszámának súlya a 11%-os emelkedés ellenére 3,3 százalékpontot csökkent. Bár Dunántúlon az Alföld és Észak nagyrégióhoz képest mindhárom mutató tekintetében nagyobb volt az emelkedés, 2018-ban is a három nagyrégió közül a legkisebb súlyú maradt. Ebben a nagyrégióban működött a kutatóhelyek 21%-a, tényleges létszámuk nem érte el a 12 ezer főt. Számított létszámuk alig haladta meg az összes számított létszám 15%-át.

19. ábra

A K+F-ráfordítások régiók szerint, milliárd forint

A **vidéki régiók rangsorát** Dél-Alföld vezet. A kutatóhelyek 12%-a működött itt, a K+F tényleges létszám 8,3%-át foglalkoztatva. Számított létszáma a teljes 7,3%-át tette ki. E mutatók tekintetében Észak-Magyarország állt az utolsó helyen, ahol mind a kutatóhelyek, mind a létszámok tekintetében fele akkora volt a K+F-intenzitás, mint Dél-Alföldön. Az összes kutatóhely 6,2%-ában 2,6 ezer fő (3,8%) végzett K+F-tevékenységet. A számított létszáma alig volt több a teljes átszámított létszám 3,2%-ánál.

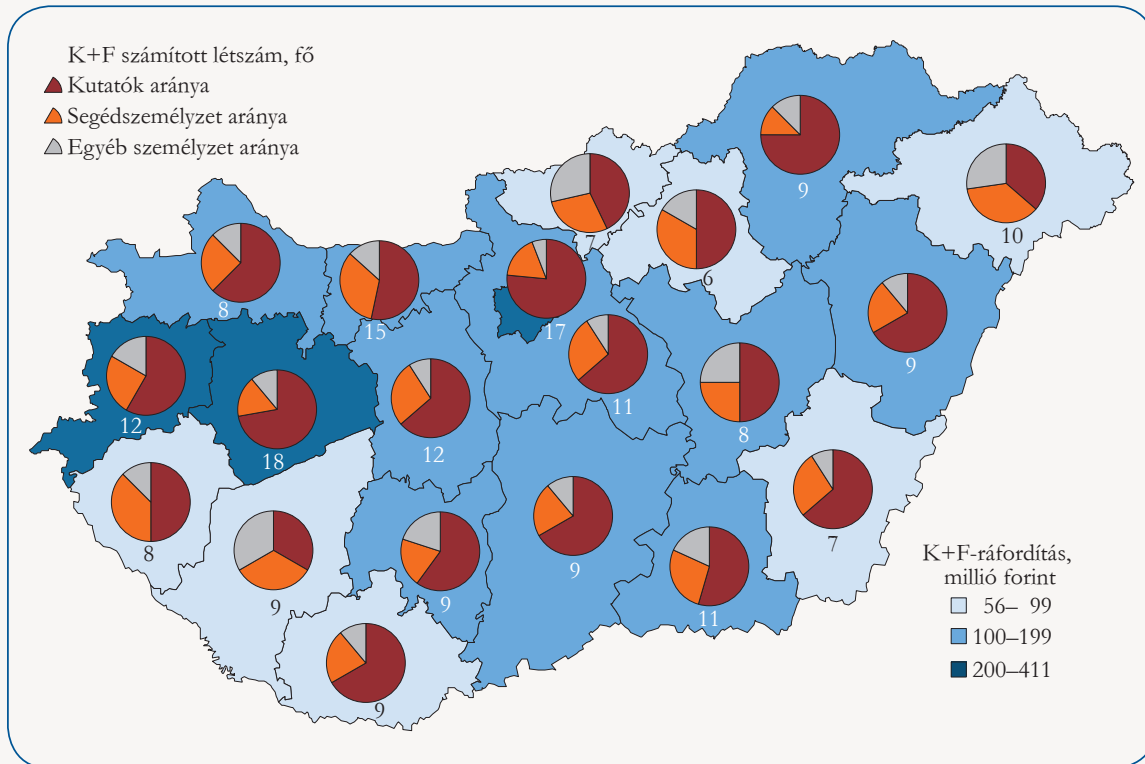
2018-ban Közép-Magyarország nagyrégióban az előző évhez képest 27%-kal többet, 434 milliárd forintot fordítottak K+F-tevékenységre, amely a nemzetgazdasági szintű ráfordítások 67%-át tette ki. Ez az arány az egy évvel korábbihoz képest nem változott. Mivel a Dunántúl K+F-ráfordítása az Alföld és Északénál jobban (30%) emelkedett, így a két nagyrégióban hozzávetőlegesen azonos mértékben használtak fel a nemzetgazdasági szintű ráfordításokból (17%).

A vidéki régiók közül Közép-Dunántúl fordította a legtöbbet, az országos 8,8%-át kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenységre. Súlyának növekedése K+F-ráfordításainak közel 40%-os emelkedésével függött össze. A 2018-ban tapasztalt legnagyobb mértékű, 43%-os emelkedés Észak-Magyarországon volt. A K+F-ráfordítások növekvő felhasználása miatt az előző évhez képest nem ebben a régióban használtak fel a legkevesebbet. A legalacsonyabb K+F-ráfordítást 2018-ban Dél-Dunántúlon mértük, itt a nemzetgazdasági szintű ráfordítás 2,7%-át fordították K+F-tevékenységre.

2010 és 2018 között a K+F-ráfordítások szerint az egyes régiók súlya jelentős mértékben változott. Budapest – a ráfordítások kisebb mértékű (24%) emelkedése miatt – részaránya 1,2 százalékponttal csökkent, míg Pest régióé 1,7 százalékponttal emelkedett. Közép-Dunántúl kutatóhelyein a vizsgált időszakban a K+F-tevékenységre fordított pénzösszeg megkétszereződött. Észak-Alföld részesedése 2,9 százalékponttal mérséklődött, mivel a K+F-ráfordításai kevésbé emelkedtek a többi régióhoz képest.

20. ábra

A K+F-tevékenység egy kutatóhelyre vetített adatai, 2018

2018-ban országosan **egy kutató-fejlesztő helyre 186 millió forint K+F-ráfordítás jutott**, 13%-kal több, mint az előző évben, ami Közép-Magyarországon az országos átlagnál lényegesen magasabb, 239 millió forint volt. Budapesten ez az érték 256 millió forintot tett ki, 45%-kal többet az országos átlagnál. A fajlagos ráfordítások mind a Dunántúl, mind az Alföld és Észak nagyrégiókban az átlagot meghaladóan emelkedtek (17% és 15%), értékük (149, illetve 113 millió forint) azonban továbbra is jóval alacsonyabb volt a közép-magyarországinál.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789